

TILL SUNDOM BYAPLAN 2012

Förslag till plan för bydelarna
Näset, Kråknäset, Alnäset, Mjölknäset
samt Svartö och Södra stadsfjärden.

uppgjord av en planeringsgrupp
med representanter för nämnda bydelar

Tomas Sundholm, Kråknäset
Karl-Erik Sundin, Alnäset
Ragnvald Blomfeldt, Mjölknäset
Bjarne Blomfeldt, Mjölknäset
Bror Sundholm, Näset
Bo-Göran Jern, Näset
Michael Borg, Näset

Sundom 7.11.2011

Allmänt

Planer på ny hamnväg till Vasklot

De planer som för närvarande finns för en ny hamnväg mellan Fladan och Vasklot, berör i högsta grad områdena Näset, Kråknäset, Alnäset, Bolåkersvägen, Mjölknäset samt Svartö. Undertecknade, som representerar nämnda områden, anser att det inte finns tillräckligt behov varken nu eller i framtiden för en ny hamnväg för tung trafik med följande motivering:

Vasklot hamn har redan idag en begränsad kapacitet på grund av en förhållandevis grund farled. Genom att blicka tillbaka i historien, kan man konstatera att hamnen inom en överskådlig framtid kommer att flyttas västerut. Detta innebär direkt minskade tunga transporter till och från hamnen då man kan utgå ifrån att även oljehamnen då kommer att flyttas. En ny uthamn skulle också innebära att passagerartrafiken flyttas och person- och godstrafiken till och från Vasklot minskar eller upphör helt.

Den tunga trafik till Vasklot som för närvarande finns, kan redan nu reduceras genom att vidta bl.a. nedan nämnda åtgärder:

- **Oljehamnen.** Flytta olje- och bränsletransporterna från Vasklot till godsterminalområdet vid Risö. Tack vare ypperliga förhållanden med tanke på avstånd, vattenområde och terrängförhållanden, skulle byggande av rörledningar (pipelines) för olja, bränsle och gas på botten av stadsfjärden och vidare ut till fraktterminalen vid Risö vara relativt enkelt att genomföra. Detta skulle innebära att bränsletransporterna från Vasklot genom stadskärnan och genom Sundom nästan helt skulle försvinna. Byggande av pipelines till Risö skulle också vara en kostnadsbesparande lösning i förhållande till kostnaderna för en ny hamnväg.
- **Kraftverket.** I och med att kraftverket på Vasklot ändras från kol till biokraftverk, uppstår ett stort behov av råmaterialtransporter till kraftverket. Dessa transporter är antagligen, med nuvarande planering, tänkta att ordnas per landsväg bl.a. på den nya hamnvägen genom Sundom. Genom att effektivare utnyttja den befintliga järnvägen till Vasklot, kunde en depå för biobränsle anläggas exempelvis i närheten av Toby gamla stationsområde eller i närheten av järnvägen vid det nya logistikcentret i Runsor-Höstvesområdet, eftersom den tilltänkta biobränsledepån i Tölby också har mött på motstånd. Till Toby stationsområde finns redan idag förhållandevis goda vägförbindelser från flera olika håll och nya vägar kommer också att byggas till logistikcentret i Runsor. Här kunde större mängder biobränsle lastas på tågagnar och per järnväg transporteras ut till Vasklot.
- **Virkestransporter.** Stora virkesmängder transporteras för närvarande genom Sundom och stadskärnan ut till Vasklot med stockbilar och lastas där på tågagnar för att igen köras genom stadskärnan och vidare till mottagare i olika delar av landet. Här kunde, liksom biobränsledepån, en virkesdepå anläggas vid Toby stationsområde eller i Runsor - Höstvesområdet, där virket sedan lastas på tågagnar för vidare transport per järnväg.

Om föreslagna åtgärder vidtas, skulle behovet av ny hamnväg vara så gott som obefintligt.

Näset , Kråknäset, Alnäset, Mjölknäset och Svartö

Förslag till bevarande, förbättring och utveckling av området kring Näset, Kråknäset, Alnäset , Mjölknäset och Svartö.

Näset

Bevarande

Näset med närliggande strandområde har ett kulturhistoriskt värde som gammal fiskarby men också som f.d. handelsplats och hamnplats för gångna tiders passagerartrafik. De kvarvarande gamla båthusen är skyddade av museiverket, och mellan Näset och Svartö finns ett skyddat skeppsvrak som också undersökts av marinarkeologer. Området bör bevaras på ett sådant sätt som säkerställer en naturlig utveckling och är, med tanke på dess bebyggelse, läge, mark- och bottenbeskaffenhet, inte lämpligt för en eventuell ny hamnväg.

2008 gjordes en Byggplatsutredning för Näset (Toni Lustila). Precis som föreslagits i utredningen, bör tomternas storlek vid nybyggnation vara minst 2000 m².

Förbättring och utveckling

Strandområdet, som tillhör Sundom samfälligheter, kan med relativt enkla insatser göras till ett vackert och attraktivt område för rekreation, avkoppling och förströelse för byns befolkning, men också för turister och andra besökare. För området föreslås följande åtgärder:

- Området kring Näsbyggnaden borde uppröjas, fyllas och iordningställas.
- Båtbassängens omuddrade del borde muddras och en båtbygga på västra insidan byggas. En del av byggnaden kunde då också fungera som gästbygga.
- På området kunde olika former av anläggningar och faciliteter finnas såsom:
  - väg- och hamnbelysning
  - parksoffor och blomsterarrangemang invid minnesstenen
  - gästbygga
  - en "Böljan"-modell som kunde fungera som scen och lekplats
  - grillplats med tak, eldstad och bänkar
  - beachvolleyplan
  - lekparcsutrustning
  - litet museum för fiske- handel- och trafik i något av de befintliga båthusen
  - avfallskärl och utedass på lämplig plats för turister och andra besökare
- Förutom ovanstående, kunde även något företag eller någon förening idka verksamhet på strandområdet såsom:
  - kafé och grillstuga
  - minigolfanläggning
  - uthyrning av cyklar, roddbåtar, trampbåtar, fiskeutrustning o.d.
  - snöskotersafari vintertid

- Det finns möjlighet till vackra vandringsleder / naturstigar både på östra och västra sidan om Näset. För att ge besökare och naturintresserade möjlighet att bekanta sig med områdets natur, kan vandringsleder med rastplatser och informations-tavlor anläggas i samråd med markägare.
Som exempel kunde en vandringsled gå från Näset via Väderskatan (villavägen) - över Ådron - längs invallningen vid pumphuset ut till Svartö skeppsvarv, vidare till Kråknäset och över till Mjölknäset, till "plåtkärrskyrkan" - Villavägen - via Nelins villa - Björnviks "keldon" och tillbaka till Näset. Se bilaga 1.
- Någon form av turistbåt, typ "Mississippi"-flodbåt, mellan Vasa och Näset är ingen utopi utan är fullt möjligt att förverkliga om Södra stadsfjärdens vattennivå bibehålls eller höjs enligt det förslag till plan för stadsfjärden som planeringsgruppen föreslagit, se bilaga 2.
- Stadens avloppsnet bör utbyggas till samtliga ovan nämnda byaområden så att de hushåll som har behov av kommunalt avlopp har möjlighet att ansluta sig med kortast möjliga gårdsledning.
- Fibernätet bör utbyggas till samtliga ovan nämnda byaområden så att de hushåll som så önskar har möjlighet att ansluta sig.

Kråknäset, Alnäset, Mjölknäset (Bolåkersvägen)

- Då inflyttningen och nybyggnationen i Näset-området ökar och antalet familjer med barn och ungdomar växer, medför det ett allt större krav på trafiksäkerheten. Eftersom avståndet till byns lågstadium inte är tillräckligt för att skolbarn skall erhålla skolskjuts, är behovet av en gång- och cykelväg från Näset till Sundomvägen av högsta prioritet.
- Om planen på en ny hamnväg genom Sundom trots allt verkställs, kommer som redan nämnts, Alnäset, Bolåkersvägen och Mjölknäset att i allra högsta grad beröras. Följande bör beaktas ifall vägsträckningen förverkligas:
  - Gång- och cykelvägen från Näset/Kråknäset/Alnäset bör ordnas med skild underfart i korsningen Näsvägen och hamnvägen
  - En tillräckligt hög och bred underfart i korsningen Näsvägen och den tilltänkta hamnvägen. Tillräckligt i sammanhanget betyder att också paketbilar, traktorer med redskap osv. kan passera under hamnvägen. Alternativet är en rondell.
- En utbyggnad av vägbelysningen från Kråknäset och Alnäset mot Hindersholmen
- För att undvika problem med snöskotertrafik på vägar och privata mark- och tomtområden, borde en officiell snöskoterled i samråd med markägare ordnas från stadsfjärden till Öjberget och in mot Sundom centrum.

Svartö

På Svartö finns lämningar av ett skeppsvarv från 1700-talet. Området borde snarast undersökas och kartläggas av museiverket. Någon form av minnesmärke och informationstavla borde också installeras där.

På Svartö finns också en gravplats där en eller flera stupade ryska soldater begravts. Här kunde de begravda hedras med en minnestavla.

Svartö har således ett kulturhistoriskt värde och området lämpar sig inte för en eventuell hamnväg.

Södra stadsfjärden (Sundomfjärden)

På grund av landhöjning och gödningsämnen som strömmar ut i fjärden, kommer stadsfjärden inom överskådlig framtid att grundas upp och småningom växa igen om inga åtgärder vidtas. Som redan konstaterats i gjorda utredningar, är en muddring av stadsfjärden orealistisk med tanke på fjärdens storlek men också i förhållandet mellan kostnader och nytta.

Som alternativ för bevarande av Södra stadsfjärden föreslås följande åtgärder:

Södra stadsfjärden görs till en nivåreglerad sötvatteninsjö. Detta kan förverkligas på följande sätt:

- I stadsfjärdens östra del, mellan Sunnanvik och Munsmo, se bilaga 2, kan en vall byggas och förses med en eller flera biologiska och/eller kemiska reningsverk för rening och pH-reglering av vattnet från tillströmmande åar och vattenflöden. Vallarna kan samtidigt byggas med gång- och cykelled för rekreation.
- Mellan Skräddargrund och "Örnen"-statyn byggs en vall. Båtbassängerna vid Länsfängelset och fiskstranden har på detta sätt fortsättningsvis förbindelse ut till havet och kan användas för mindre båtar som kan passera under Vasklotbron.
- En ny båtbassäng byggs vid Myrgrund på havssidan för de större båtar som inte längre kan ta sig från Näset och båtbassängerna vid Länsfängelset, Kronomagasinets och fiskstranden.
- En nivåregleringsdamm byggs vid Myrgrundsbrons öppning.

Ovannämnda förslag kunde förverkligas i etapper under en längre tidsperiod, ca 10 - 50 år och nivåregleringsdammen kan förverkligas i det skede då fjärdens vattendjup och växtlighet anses vara till förfång för den allmänna nyttan. Vattennivån kan i detta skede höjas med 0,5-1 m.

På detta sätt kan Södra stadsfjärden bevaras för lång tid framöver som en vacker insjö för fiske- och rekreation med båtbassänger för småbåtar vid Näset, Munsmo, Sunnanvik och Kronomagasinets.

Bilaga 1.

